ISSN 2990-7594

दँ २० • ल्या: १ • सिल्ला ११४५

न:लि

नेपालभाषाया साहित्यिक लय्‌पौ

न:लि साहित्यिक मासिक ■ **NAALI** Monthly Literary Magazine

दर्ता नं. १६६/०६१/०६२

नःलि

नयाःलःभाषाया
साहित्यिक लय्पौ

• दँ २० • ल्याः १ • थ्यंल्याः १९९
• ने.सं. ११४५ सिल्ला (माघ ०८१)

सम्पादक
नरेशवीर शाक्य

देवः/कम्प्युटर
ईलोहं डेस्कटप

विज्ञापन
उदय चरण श्रेष्ठ

थाकू
प्रिन्ट स्काई
भुरुङ्खेल, यँ ।

ब्वेवः
विक्रम खड्गी

पिथनाः
ईलोहं प्रकाशन
जमः, सेतोदरबार, यँ ।
फोन : ५३२०७३०

email:
elohanpublication@yahoo.com

ई ब्यःया खँ

विश्वय् हिलावंगु साहित्य लेखनया विधाय् साहित्यप्रेमीतय्गु ध्यान वनाच्वनी । विकसित साहित्यिक विधायात थःपिनिगु लेखन दुने नं दुथ्याकेगु कुतः जुइ । अज्याःगु हिलासू नालेमाःगु व ब्वँनामितयूत न्हूपहःया सवाः बिइगु कुतःयात नं सामान्य हे जुयाच्वनी । साहित्य लेखनया दुने परम्परागत व आधुनिक विधा ब्वलनाच्वनीगु स्वाभाविक खः । परम्परागत साहित्य लेखन विधया लिधंसाय् हे न्हूगु आधुनिक विधा ब्वलनिगु खः । तर परम्परा लेखन विधियात हाचां गायाः न्हूगु विधि नाले फयाच्वनी मखु । साहित्य दुने न्हूपहःया विचाः ब्वलनीगु सामान्य खः । तर थुगु चिन्तनया ल्यूने परम्परागत लेखन विधां हे ज्यायानाच्वंगु दइ । साहित्य समाजया न्हाय्कं हे खः । थ्व अज्ञात थासं ब्वलनीगु मखु ।

धलः

नरेशवीर शाक्य

जन्म/स्थान : ने.सं. १०७५ फागुण २५, मखं यें। मां-बा : हेरा देवी शाक्य, धर्मवीर शाक्य। शिक्षा : नेपालभाषा, एप्लाइड बुद्धिज्म स्नातकत्तोर। कृति नेपालभाषा, जिं छु च्वया, भारतया यइपुगु बाखं (अनु.), इस्पया बाखं (अनु), सिरपा मोति पत्रकारिता सिरपा, चित्तघर सिरपा, शंखधर सिरपा, पञ्चवीर सिंह सिरपा, सिद्धिचरण युवा पत्रकारिता पुरस्कार, धर्मादित्य धर्माचार्य सिरपा।

नरेशवीर शाक्य

केशरमानया 'पौ' बाखं दुनेया दुसुनाच्वंगु मतिना

च्वमि म्हसीका

बाखं च्वमि केशरमान ताम्राकारया जन्म यैंया मरुत्वालय् बौ भिक्षुरत्न ताम्राकार व मां हेरादेवी ताम्राकारया कोखं ने.सं. १०७७ कछलाय् जन्म जूगु खः। वय्‌कलं छधाः प्याखं व बाखं च्वया दिइ। वय्‌कःया ने.सं. १०९३ स सितु नेपालभाषा साहित्यिक पत्रिकाय् न्हापांगु बाखं 'थपाय्‌सकं बांला कि' पिदंगु खः। वय्‌कःया पिदने धुंकूगु बाखं सफू मिफुति (ने.सं. १०९७), लागाय् जि (ने.सं. ११००), जि विश्वासय् म्वाय् (ने.सं. ११०३), खः। वय्‌कलं थःगु 'पौ' बाखंया समिक्षकतय्‌सं च्वयातःगु सफू नं पिथना दिइगु दु।

केशरमान ताम्राकार छम्ह नांजाःम्ह बाखं च्वमि खः। वय्‌कःया बाखनय् नेवाः समाजया संस्कृति जक मखसे छम्ह नेवाःया व्यक्तिगत किचः नं खनेदयाच्वनी। पात्रयात दुग्यंक स्वयेगु कुतः नं जुयाच्वनी। वय्‌कःया बाखंनय् सामान्यता मनूतय् म्हसीका, परम्परा व आधुनिक जीवनया थथ्याःक्वथ्याः खंकेफइ। ताम्राकारया बाखंनय् जीवन्त कल्पनालिसें दुग्यंगु भावनात्मक विशेषता खंकेफइ। बाखंया लिधंसाय् थःगु जीवन व जःखःया लकसयात दुवालेगु वय्‌कःया बाखंया विशेषता जुया च्वनी।

केशरमान ताम्राकार थौंकन्हे अमेरिकाय् स्थायी बसोवास याना दिइ। वय्‌कलं नेपालभाषा साहित्यिक लेखनयात देश विदेशया पत्रिकाय् पिथनेगु याना दिइ। वय्‌कःया न्हू पुलांगु बाखंनं ब्वमितय्‌त थःगु जःखः दुवाला बाखं साहित्य निमार्णय् दुग्यंगु हःपाः बिया दिइ।

बाखंच्वमि केशरमान ताम्राकारया आपालं चर्चित बाखंत ब्वनेगु दु। वय्‌कःया छगू अति चर्चित बाखं 'पौ' खः। थ्व बाखनं मनूतय्‌गु जीवनय् बिचाः याये मफइकथंया नुगः खँ पिदनीगु व प्वंकेगु ज्या जुयाच्वनीगु यथार्थ न्ह्यब्वयातःगु दु। मनूतय्‌सं पिब्वये मफइगु अव्यक्त भावना व आधुनिक स्वापूया ग्याःचिकु, जटिल समस्या न्ह्यब्वयातःगु दु। बाखंया पात्र सुमन व सिलाया अन्तरसम्बन्धित जीवनं बाखंयात न्हापांगु मतिना ताःई तक्क ल्यनाच्वनीगु विश्वासकथं न्ह्यब्वयातःगु दु। सामाजिक मान्यताया न्ह्यसः व मिसातय्‌सं

मचा बुइकीगु न्हूगु विकिसित प्रविधिं समाजय् ब्वलंकाच्वंगु नैतिक दुविधाया खँ तयातःगु दु। थ्व बाखंया विषयवस्तु, चरित्र विकास व आख्यानात्मक संरचनाया आलोचनात्मक खँ न्हयथनी लिसें सांस्कृतिक व भावनात्मक दुबिस्तायात नं न्ह्यब्वयातःगु दु।

इलय् न्ह्यथने मफूगु मतिना व लिपा पश्चाताय् चायेमालिगु विषयवस्तु थुगु बाखंया मूमर्म खः। सिलां च्वःगु पतिं वं सुमनयात न्ह्याबलें नुगः दुने दुथ्याकातःगु खँयात वाःचायेकाच्वंगु क्यनी। इमिसं कलेजया इलय् पूर्वक न्ह्यथने मफूगु मतिना हे बाखंया दुगः जुयाच्वंगु दु। बाखनं थःथःगु पंगःयात न्ह्यब्वयातःगु दु गुकिं इमिगु स्वापू गबलें यच्चुक पिदने मफुत। सिलाया मछाः पहः व सुमनया लिचिलां इमिगु उगु ईया मूल मान्यता न्ह्यब्वयेगु ज्या जुयाच्वंगु दु। समाजय् मतिना तप्यंक न्ह्यब्वयेगु चलन मदु, उकियात क्वत्यलेगु हे मतिनाया सवाः जुइगु यानाच्वनी। थुगु खँ न्ह्यब्वयेगु ज्या जूगु दु। थ्व हे इलय् न्ह्यथने मफूगु ज्यां जीवन न्यंकया नुगःघाः जुयाः म्वायेत मतिनामितयूत विवश यानातःगु दु।

मिलाननाप इहिपाः जुल नं सिलाया पौ च्वयेगु ज्यां न्हापांगु मतिना नुगलं हुया छ्वये मफइगु वास्तविकतायात न्ह्यब्वःयातःगु दु। न्हापांगु मतिनां मनूतयूत जीवन न्यंक हे लिनाच्वनीगु वास्तविकता खः। थःगु नुगःखँ, न्हापाया विश्वासयात कयाः सिलाया पिदंगु बिचाः, सुमनयात थः मचाया निंतिं विर्य दाता जुइत याःगु इनापं, इमि दथुया मतिनयात हाकनं म्वाकातयेगु इच्छा स्पष्ट याइ। थुगु ज्यां समाज प्रतिया निष्ठा व वफादारीया परम्परागत धारणायात हाथ्या बिइ, आधुनिक स्वापू दुने मतिना व प्रतिबद्धताया चाःयात कयाः न्ह्यसः थनेगु ज्या याइ।

सांस्कृतिक किचः व न्हूपहःया चेतना

बाखनं सांस्कृतिक किचः व व्यक्तिगत इच्छादथुया तनाव न्ह्यब्वइ। मिलनलिसेया इहिपा तःजिक जुयाः न्ह्यानाच्वंगु खःसां नं थःथवय्‌या विश्वास व मतिनाया स्वापूदुने मिलनयात न्ह्यथनातःगु खनेदु। तर मिलनया असक्षमतां थः मां जुइ मफूगु तथ्यं इमिगु स्वापूया दुने छबः धकिं थनातःगु वास्तविकायात न्ह्यब्वइ। सिलाया मां जुइगु रहरं समाजय् अबु जुइत ताःमलाइपिं मनूतय्‌गु असक्षमता न्ह्यब्वयेगु ज्या याइ, मां जुइमफूम्ह मिसायात हे प्यखेरं न्वायेगु ज्या जुयाच्वनी। सिला नं अज्याःगु हे लकसय् म्वायेत बाध्य जुयाच्वनी।

टेस्ट ट्यूब बेबी टेक्नोलोजीया खँ परम्परा व आधुनिकताया दथुइ छगू मान्यताया खँ पिदनी। सुमनया मचा बुइकेगु बिर्यया छ्यलेगु सिलाया प्रस्तावं सामाजिक मान्यता व नैतिक चाकःयात हाथ्या बिइ। मचा बुइकेगु विज्ञानया प्रगतिं ब्वलंगु नैतिक दुविधा न्ह्यब्वइ। बाखनं मां अबुया प्रकृति, पारिवारिक स्वापुदुने जीवविज्ञानया ज्या व मचा बुइकेत जुयाच्वंगु प्रविधिया नैतिक प्रभावया बारे भावनाया महत्त्वपूर्ण न्ह्यसः थनेगु याइ।

चरित्र विकास व भावनात्मक स्वापू

सुमन व सिला बाखनय् मू पात्र जुयाच्वंगु खःसां इमिगु स्वापू लिपांगु इलय् थाकूक हे ब्वलंकातःगु दु। इमिगु भावना व हःपालं हे बाखं न्ह्याकातःगु दु। सिलाया भाःतं इमिगु दुनेया संसार न्ह्यथनेगु ज्या याइ अले इमिगु कमजोरी, लालसा व क्यातुपहःयात न्ह्यथनी। सुमनपाखे सिलाया मतिना, व पाखें मचा दयेकेगु वयागु इच्छाया खँय् सिलाया चरित्र न्ह्यब्वयेगु ज्या याइ, सिलापाखे ब्वँनामितय् नुगः क्वसाकूगु नं खनेदइ।

मेखेर सुमनपाखें दुग्यंगु आशा व आत्मनिरीक्षणात्मक पात्रकथं न्ह्यब्वेगु ज्या जुयाच्वंगु दु। पौ ब्वनाः वयागु लिच्वलय् चःति हायेकेगु व म्ह पिपिच्याकेगु ज्यां वयागु भावनात्मक थथ्याःक्वथ्याःयात न्ह्यब्वयेगु ज्या याःगु दु। बाखनय् सुमनया लिच्वलं ब्वँनामितय्त वयागु क्वछिनाया खँय् बिचाः याकेत वाध्य याइ। थ्व अस्पष्टतां बाखंया भावनात्मक कचिंगःयात अफ्कं अप्वयेका बिइ। थुकिं ब्वँनामितय्त मतिना, भलसा व नैतिकता विषय थःगु हे नुगःयात कयाः बिचाः यायेत बाध्य याना बिइ।

बाखं च्वयेगु पहः

बाखं च्वयेगु पहः दुने नुगः खँ व चिन्तन नितां दुथ्यानाच्वंगु दु। संचारया न्हापाया तरिका पौया छ्यलाबुलां थुकि दु। सिलाया विचाः व भावनाया दुग्यंगु स्वापूयात चिन्तन यायेमाःगु खँय् सुमनयात वाः चायेका बिइ। एपिस्टोलरी कथं तात्कालिक व प्रामाणिक भावना ब्वलंकेगु ज्या याइ, ब्वँनामितय्त सिलाया संसारपाखे आकर्षित याइ। अथेखःसां पौया छखेरं जकया बाखनं चाकःयात लिकुंका बिइ। ब्वँनामितय्सं सुमनया विचाः व लिच्वःया अनुमान यायेगु ल्यं हे दनी। अयूनं बाखं दुने ब्वलनाच्वंगु मतिना व विश्वासयात छगू आधार बिइ।

बाखंया धाः सरल व विचाः यायेबहःगु खनेदु। ताःहाकः खँ न्ह्यथनेगु थासय् भावनात्मक खँय् दुबिइगुलि ध्यान दुथ्यानाच्वंगु खनेदु। ब्वँनामितय्त सिलाया पौ दुने दुथ्यानाच्वंगु बिचाः व वयागु प्रस्तावय् खनेदुगु निस्वार्थ भावना न्ह्यब्वयातःगु खनेदु। सुमनया ग्याःचिकु व चःति बइगु खँ क्वचायेकातःगु बाखनं ब्वँनामितय्सं क्वछि मफूगु बिचालं तनाव ब्वलंकाच्वंगु वाःचायेके फइ। थुकिं सुमन व सिलाया मज्यलावंगु मतिना न्ह्यथनेगु ज्या याइ।

सांस्कृतिक व भावनात्मक स्वापू

पौ बाखनय् सांस्कृतिक व भावनात्मक स्वापू यच्चुक खनेदु। बाखनय् न्ह्यब्वये मफूगु मतिना व लिपा पछुताये मालीगु खँ बाखंयात म्वाकातःगु दु। सांस्कृतिक चाःयायात क्वत्येलगु आंकलन दु। छगू हे इलय् सांस्कृतिक बिचालय् बाखंया जोड व आधुनिक टेक्नोलोजीं ब्वलंकूगु नैतिक दुविधां छगू विशिष्ट सामाजिक सन्दर्भ न्ह्यथनेगु ज्या जूगु दु। बाखंया भावनात्मक स्वापुतिं नुगः क्वसायेकेगु ज्या दुग्यंक जूगु दु। सिलाया मां जुइगु रहर व सुमनलिसे हाकनं स्वापू तयेगु ज्यायात मानवीय धायेफइ। थुकिं छगू सापेक्ष व आकर्षक चरित्र न्ह्यब्वइ। सुमनया आन्तरिक द्वन्द्वं मतिना व क्वसाःगु नुगलं ब्वनामितय्त थःगु हे मूल्य व मान्यतायात न्ह्यब्वयेगु ज्या याना बिइ।

नैतिक प्रभाव

मचा बुइकेगु आधुनिक प्रविधिं बाखंनय् नैतिक व नैतिकताया न्ह्यसः ब्वलंकेगु याइ। सुमनया बिर्य छ्यलेगु सिलाया प्रस्तावं

अभिभावकत्व व निष्ठाया परम्परागत धारणायात हाथ्या बिइ, थुकिं ब्वँनामितय्त मतिना व थ:गु नुगः खँया ध्वः किइत बाध्य याइ। बाखनं अपुक्क लिसः बिइमखु बरु नैतिक प्रभावया व्याख्यायात चकंका बिइ। थुकिया अस्पष्टता शक्ति व कमजोरी नितां खः। छखेर ब्वँनामितय्त थाकूक्क नैतिक दुविधालिसे ल्वायेत बिचाः न्ह्यब्वइ। सङ्कल्पया म्होतिं सुं सुं ब्वनामितय्त असन्तोष नं ब्वलंका बिइ फइ। तर ब्वँमिपिन्सं सुमनया क्वछिना व उकिया लिच्वःयात बिचाः यायेमाःगु अपरिहार्यता थुइके फयेमाः।

थ्व छपू विचारोत्तेजक बाखं खः। थुकिं मतिना, पछुताय् चायेगु व आधुनिक स्वापूया समस्यात न्ह्यब्वइ। पित बिइमफ्रूगु भावना व नैतिक दुविधां ब्वँनामितय्त इमिगु हे विश्वासया खँ थुइकेत हाथ्या बिइ। सुमन व सिलाया खं बाखंयात न्ह्यनेयंकाः भावना व प्रेरणायात थाय् बियातःगु दु। बाखंया अस्पष्टतां छुं न्ह्यसःया लिस अथें तयाब्यूगु दु तर थुकि भावनात्मक व नैतिक स्वापू दुग्यंका ब्यूगु दु।

बाखंया पात्र

बाखंनय् भावनात्मक विचाःयात हे केन्द्रबिन्दु दयेकातःगु दु, तर इमिगु छुं मचाःमगाःया नं पितहयेगु ज्या जूगु दु। सिलायात छम्ह कमजोर व स्पष्टकथं न्ह्यब्वयेगु यानातःगु खःसां अप्वः हे आदर्शवादी व थः केन्द्रित मिसाकथं न्ह्यथनातःगु दु। सुमनयात थः मां जुइगु इच्छा पूवंकेत विर्य दान यायेत इनाप यानातःगु प्रस्तावं सुमन व वया भाःत मिलनया भावनात्मक व नैतिक मान्यतायात बेवास्ता यानातःगु दु। सुमनपाखे वया थःगु न्हापाया मतिनाया मिखांयाःगु इनापया व्यावहारिक व नैतिक लिच्वःयात ध्याकुनय् तयातःगु दु। सिलां मेपिनिगु भावनायात बेवास्ता यानातःगु खनेदु। थः मां जुइगु इच्छायात हे सर्वेसर्वा यानातःगु दु।

सिलाया भाःत मिलन बाखंया दकले अविकसित पात्र खः। व छचाः चाकः दुने जक अलमल जुयाच्वंगु खनेदु। वयागु बिचाः भावना न्ह्यब्वयेगु ज्या जुयाच्वंगु मदु। सिला व वं फयेमालाच्वंगु हाथ्याः दथुया पानाच्वंगु खँ छु खः ? सिइमदु। सिलाया प्रस्तावयात कयाः वयागु भावनात्मक अवस्था वा नैतिकता खँ न्ह्यब्वयेगु ज्या जुयाच्वंगु मदु। थुकिं मिलनया चरित्र स्वया नं छम्ह बाखंया पात्रकथं जक न्ह्यथनेथु ज्या जुयाच्वंगु दु। इहिपाःया जीवनय् दयेमाःगु मान्यता व नैतिक दुविधांयात कमजोर यानाब्यूगु दु।

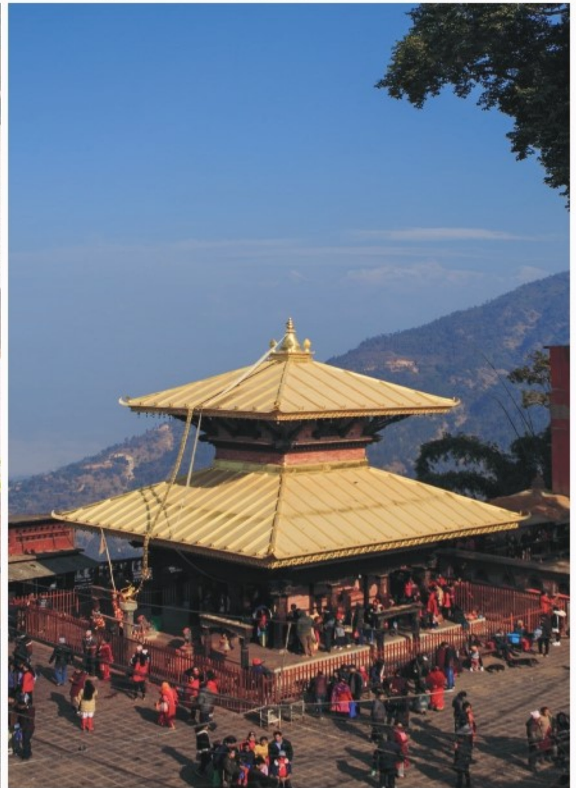
पौ बाखंया समालोचना

बाखं च्वमि केशरमान ताम्राकारया सकृयताय् 'पौ बाखं दुवाला'या नामं नीछम्ह मय्जु साहित्यकारपाखें समिक्षा याना सफू पिथनेगु ज्या जूगु दु। बाखंया मूचु मतिनाय् छम्ह मिसाया चरित्र न्ह्यथनाः मिसा साहित्यकारपाखें हे समालोचना याकेगु पाय्छिगु खँ खःसा मतिना धयागु मिसा व मिजंया मंकाः भावनाया उपज जूगु खँ दुवालेगु आवश्यक जुइ। पौबाखंया समिक्षा मिसा साहित्यकारपाखें जक छाय् जुयाच्वन ? थुकिया लिसः नं पिज्वयेमाःगु माःगु आवश्यक जुइ।

समग्रय् बाखंया पात्रतय्सं मतिना व आधुनिक दुविधायात न्ह्यथनेगु ज्या याःसां थुकिं ब्वलनाच्वनीगु नैतिक ग्याः चिकुं मनूतय्त जीवनभर हे लिनाच्वनी। भावनात्मक व नैतिक स्वापू बल्लाइगु खःसां लिच्वलं लिपाथ्यंक बिइगु स्याःचाःयात नं थुइकेमाः। मनूतय्गु जीवन भावनां जक न्ह्याइगु मखसे यथार्थ नं लित्तु लिनाच्वनी। थ्व हे जीवनया यथार्थ खः।

MANAKAMANA CABLECAR

manakamanacablecar.com info@manakamanacablecar.com cablecarmanakamana manakamanacablecar